

Šola v mozaiku časa: zbornik ob 25-letnici OŠ Loka Črnomelj. Uredniški odbor: Sonja Jerman ...[et al.]. Črnomelj: Osnovna šola Loka, 2015, 106 str.

Začetki organiziranega šolstva v Črnomlju najverjetneje sodijo v 13. stoletje, v naslednjih stoletjih pa je potekal nadaljnji razvoj, ki je privedel do današnje stopnje osnovnošolskega izobraževanja.

Pred 25 leti sta se iz otnote osnovne šole v Črnomlju oblikovali dve samostojni šoli: OŠ Loka in OŠ Mirana Jarca. Tako je v letu 2015 OŠ Loka Črnomelj s prireditvami in z izdajo jubilejnega zbornika *Šola v mozaiku časa* praznovala 25-letnico delovanja. Sestavni del OŠ Loka Črnomelj sta tudi podružnični šoli Adlešiči in Griblje, ki imata že pestro zgodovino. Prva šolska stavba v Adlešičih je bila dograjena leta 1860, ko je prišel tudi prvi redni učitelj, otroke pa so poučevali že prej. Poznan učitelj v Adlešičih, tudi zbiralec in zapisovalec ljudske dediščine, je bil Božo Račič. Slovesno odprtje šolskega poslopja v Gribljah pa je bilo leta 1889 in je ena redkih šol, ki je ohranila enako zunanjo podobo do danes, zadnja temeljita prenova šole je bila leta 2008. Ko je potekala obnova šolske stavbe, so starši učencev poskrbeli za staro šolsko pohištvo. Skrbno so ga očistili in tako so na šolskem podstrešju uredili staro učilnico z didaktičnim materialom in napravami, ki jih več ne uporabljajo. Staro učilnico z veseljem razkažejo obiskovalcem. Učenec gribeljske šole je bil tudi Nikolaj Dragoš (roj. 27. 8. 1907), najstarejši Slovenec, ki je v letu 2015 dopolnil 108 let.

Ob 25 letnem jubileju samostojne OŠ Loka je ravnateljica šole, Damjana Vraničar, v uvodu zbornika *Šola v mozaiku časa* izbrala naslednjo misel: »Postati in biti učitelj, učiti in vzgajati otroke je nekaj najlepšega in najzahtevnejšega, kar lahko človek počne. Biti učenec pa je ravno tako lepo, saj se ves čas uči in postaja modrejši. Za učitelja je najlepše to, da ga učenec preraste« (Anthony de Mello).¹ Misel je dobra popotnica za četrletje delovanja šole, v katerem je zajet pregled dogodkov in spominov ter usmeritve v prihodnost. V zborniku so predstavljeni pomembnejši dogodki iz življenja in dela šole, navedeni so statistični podatki, podatki o učiteljih in vseh zaposlenih na šoli. Kar nekaj učenek in učencev OŠ Loka je bilo uspešnih na različnih šolskih tekmovanjih, dosegali so tudi prva mesta v državi; nekaj učencev je doseglo 100% uspeh pri posameznih predmetih na zunanjem preverjanju znanja. Pri pregledovanju zbornika se hitro začuti živahen utrip šole tako na športnem in kulturnem področju ter pri številnih projektih, ki so lepo predstavljeni. Med njimi naj omenimo le projekt Loški Parižan, ko je 4. a razred OŠ Loka v šol. letu 1995/96 zmagal na natečaju in postal ambasador Slovenije na tretji letni konferenci vrha otrok v palači UNESCO v Parizu. Med največje kolonije za mlade v Sloveniji pa sodi mednarodna kiparska kolonija mladih Črnomelj z začetkom v letu 2008. Učenci se že vrsto let pod

1 Šola v mozaiku časa: zbornik ob 25-letnici OŠ Loka Črnomelj. Črnomelj, 2015, str. 1.

Šola v mozaiku časa (hrani SŠM, knjižnica).

vodstvom mentorjem preizkušajo tudi v raziskovalnem delu, velik poudarek dajejo tudi šoli v naravi. Svoje talente otroci razvijajo pri interesnih dejavnostih. Posebej aktivni so v otroški folklorni skupini Adlešiči, pri pevskem zboru, gledališki dejavnosti in astronomskem krožku na matični in podružničnih šolah. Kot center informacij in zbiranja vsako leto znova zaživi šolska knjižnica, šolsko glasilo je Zeleni Jurij, učenci sodelujejo pri bralni znački. Na šoli je aktiven otroški parlament, pester utrip dodajajo različne prireditve. Ob zaključku šolanja vsako leto pripravljajo slavnostno prireditev – valetu, na kateri vedno znova presenetijo s kakšno novostjo, izvirnostjo. Nekaj zanimivih naslovov valetu govori o tematiki prireditve, npr.: Od ringaraja do prve ljubezni, As ti tud vn fteku, Sojenje idr. Po končani prireditvi, za katero se poleg slovenistk, razrednikov in drugih učiteljev zelo potrudijo tudi učenci, sledi tradicionalni ples v šolski jedilnici.

Zbornik dopolnjujejo literarni prispevki učencev, v drugem razdelku pa zanimiva spoznanja prinašajo strokovni prispevki zaposlenih: Uvajanje devetletke (Marija Plavec, Darinka Radovič, Zdenka Konda); Moj pogled na delo z nadarjenimi učenci (Maja Kunič); Dosežki naše šole na nacionalnem preverjanju znanja, 25 let šolskega svetovalnega dela (oba Zdravko Kunič); Šola in računalniki (Katarina Pavlakovič), Moje razmišljanje o ... (Darinka Rogina). Prispevki so zelo zanimivi, saj prinašajo pregled nekaterih temeljnih značilnosti šolstva med 1990 in 2015, o večnem vprašanju vzgoje otrok pa je vredno prisluhniti tudi psihologu Zdravku Kuniču, ki svoje

ugotovitve ob 25-letnem šolskem svetovalnem delu strne z nasvetom staršem: »Povejte jim, da jih imate radi in da ste ponosni nanje. Srečno, vzgoja ni učenost, je le preizkus potrpežljivosti.«²

Spomine zaposlenih začenja Danica Pucelj, ki je na šoli ravnateljela kar 17 let (med 1990 in 2007) in ji je ob spominih na to obdobje »prijetno pri srcu, saj so bila to lepa, a naporna leta mojega življenja, ki so predstavljala skoraj polovico moje delovne dobe.«³ Naslednje utrinke spominov so zapisali nekateri učitelji in zaposleni: Vida Adlešič, Fanica Bahor, Marjanca Bahor, Marija Banovec, Nada Blažič, Mirko Čadonič, Bogomir Jakša, Dušica Petruna in Franc Žunič.

Ob praznovanju 25-letnice OŠ Loka Črnomelj so priredili tudi razstavo foto krožka, ki ga je na šoli od leta 1966 do 1990 vodil zavzet učitelj Jože Zabukošek (r. 1932). Ob tem je Jože Zabukošek Slovenskemu šolskemu muzeju podaril v trajno last skupno 170 filmov (negativov) foto krožka OŠ Črnomelj iz obdobja 1966–1990. Filmi so razdeljeni v posamezne sklope: Dan mladosti, Titova štafeta, kurirčkova pošta, obrambni dan, telovadni nastop; Vesela šola, Veseli tobogan; Napredek Bele krajine; Ekskurzije; Proslave, pionirske konference, samoprispevek šole; Bralna značka; Kolesarji; Maškarada; Dedek Mraz; Delo na šolskem vrtu. Podarjeni filmi so s svojo pričevalno vrednostjo dragocen dokument življenja šole v drugi polovici 20. stoletja. Slovenski šolski muzej jih bo hranil in uporabljal pri nadaljnjih raziskovalnih in razstavnih projektih o zgodovini šolstva in vzgoje.

Marjetka Balkovec Debevec

2 Šola v mozaiku časa, str. 87.

3 Šola ..., str. 92. Op.: Danica Pucelj je bila na takratni OŠ Črnomelj tudi moja razredničarka (med 1975 in 1978); s hvaležnostjo se spominjam teh šolskih let. Prav tako se hvaležno spominjam vseh učiteljic in učiteljev, še posebej pa se Jožetu Zabukošku zahvaljujem za darovano gradivo Slovenskemu šolskemu muzeju. M. Balkovec Debevec.